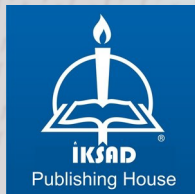

KENTLEŞME VE KENTSEL ALAN SORUNLARI

Doç. Dr. Yaşar Bahri ERGEN (Yüksek Mimar-Kent Plancısı)

Prof. Dr. Barış ERGEN (Şehir Plancısı)

Doç. Dr. Mustafa ERGEN (Peyzaj Mimarı - Kentsel Tasarımcı)

KENTLEŞME VE KENTSEL ALAN SORUNLARI

EDİTÖRLER

Doç. Dr. Yaşar Bahri ERGEN (Yüksek Mimar-Kent Plancısı)

Prof. Dr. Barış ERGEN (Şehir Plancısı)

Doç. Dr. Mustafa ERGEN (Peyzaj Mimarı-Kentsel Tasarımcı)

YAZARLAR

Prof. Dr. Fatma ERDOĞANARAS

Prof. Dr. Öner DEMİREL

Doç. Dr. Demet EROL

Doç. Dr. Murat ORAL

Doç. Dr. Mustafa ERGEN

Doç. Dr. Yaşar Bahri ERGEN

Doç. Dr. Zuhâl ÖZÇETİN

Dr. Öğr. Üyesi Elife BÜYÜKÖZTÜRK

Dr. Öğr. Üyesi Meryem Bihter BİNGÜL BULUT

Dr. Öğr. Üyesi Zeynel YETKİN

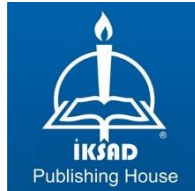
Öğr. Gör. Dr. Nihan ŞENSOY

Dr. Zeynep ARDA-ERGEN

Arş. Gör. Kemal Furkan ULUSOY

Arş. Gör. Tuba Gizem AYDOĞAN

Y. Şehir Plancısı Simge ŞAHİN

Copyright © 2023 by iksad publishing house

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, distributed or transmitted in any form or by any means, including photocopying, recording or other electronic or mechanical methods, without the prior written permission of the publisher, except in the case of brief quotations embodied in critical reviews and certain other noncommercial uses permitted by copyright law.

Institution of Economic Development and Social Researches Publications®

(The Licence Number of Publicator: 2014/31220)

TURKEY TR: +90 342 606 06 75

USA: +1 631 685 0 853

E mail: iksadyayinevi@gmail.com

www.iksadyayinevi.com

It is responsibility of the author to abide by the publishing ethics rules. The first degree responsibility of the works in the book belongs to the authors.

Iksad Publications – 2023©

ISBN: 978-625-367-446-5

Cover Design: İbrahim KAYA

December / 2023

Ankara / Türkiye

Size: 16x24cm

BÖLÜM 10

Değişen Yaşam Biçimlerinin Konuta Yansıması: Osmaniye Örneği

Dr. Öğr. Üyesi Elife BÜYÜKÖZTÜRK*

Doç. Dr. Murat ORAL**

DOI: <https://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10267458>

---

* Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Mimarlık Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Osmaniye / Türkiye. ebuyukozturk@osmaniye.edu.tr / ORCID:0000-0001-8616-3641.

** Konya Teknik Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, Konya / Türkiye. moral@ktun.edu.tr / ORCID: 0000-00002-1246-3278.

1.GİRİŞ

Yaőadığımız kentler ve bu kentlerdeki mekânlar sürekli olarak değişim içindedir. Bu değişim modernleşmeye bağlı olarak ulaşım, iletişim ve teknolojinin gelişimiyle yaşam alanlarımıza etki etmektedir (Dora Erdilek, Tuzlu Erol, 2013). İlk olarak barınma amaçlı ortaya çıkan konut, süreç içerisinde teknolojik ve ekonomik gelişmelere bağlı olarak yaşam şartlarının farklılaşması ile değişime uğramıştır (Alga, 2005).

Avrupa'da Sanayi Devrimi ile değişen yaşam biçiminin konuta yansımaları olarak ortaya çıkan apartmanlar, Türkiye'de ilk olarak İstanbul'da görülmüştür (Ulusoy, 1999). İstanbul'dan sonra diğer Anadolu kentlerinde görülen bu yapılar, çalışma alanını oluşturan Osmaniye'de ancak 1980 sonrası yaygınlaşmıştır. 1996'da kentin il statüsüne geçmesi ve kentte nüfusunun hızla yükselmesi sonucu, bölgede apartman tipi konutların sayısı hızla artmaya başlamıştır.

Çalışmanın konusu, değişen mekânların kültürel yaşama olan etkilerinin incelenmesi olup, Osmaniye kent merkezindeki apartmanların kültürel anlamdaki değişimlerini kapsamaktadır. Çalışma kapsamında bu değişimler plan şemaları üzerinden ele alınıp, değerlendirilmiştir. Çalışmada yapılan incelemeler sonucu, insanların yaşam biçiminin konutu etkilediği görülmüştür. Bireylerin kültürel yapılarına, çalışma tempolarına uygun ve ekonomik güçleriyle orantılı konutlarda yaşadıkları tespit edilmiştir. Konutun yaşam şartlarına bağlı olarak, değişen zaman koşullarına nasıl uyum sağladığını araştıran bu çalışmada, Osmaniye'deki apartman yapılarının değişimi ve kültürel yapıya olan etkileri 17 örnek apartman yapısı üzerinde incelenmiştir.

2. YÖNTEM

Değişen dönüşen apartman biçimlerinin yereldeki kültürel etkilerini Osmaniye ili özelinde plan şemaları doğrultusunda açıklamayı hedefleyen bu çalışmada nitel veriler kullanılmıştır. Bu doğrultuda Osmaniye ilindeki 2000 sonrası yapılmış apartman tipi konut projeleri incelenmiştir. Yerinde tespit, gözlem ve fotoğraflama teknikleri kullanılmış ve bu doğrultuda çıkarımlarda bulunulmuştur. Çalışma kapsamında ele alınan 8, 9, 10, 13 nolu projeler yazarlardan birinin uygulama projesidir. 7, 11, 12, 14, 15, 16, 17 nolu projeler,

mimari proje müelliflerinden izin istenerek kullanılmış, 1, 2, 3, 4, 5, 6 nolu projeler ise Osmaniye Belediyesinden temin edilmiştir.

3. ALAN ÇALIŞMASI

Alan çalışması için seçilen Osmaniye şehir merkezi; Türkiye'nin güneyinde, jeopolitik konumuyla öne çıkan, büyük şehirlerin arasında konumlanan, orta ölçekli bir kenttir. Önceleri Adana'ya bağlı bir ilçe olan Osmaniye, 1996'da ve 4200 sayılı kanun ile il olmuştur. İl olmasıyla birlikte doğu illerinden ve köyden çok fazla göç almış ve nüfusu hızla artmıştır. Buna bağlı olarak 2000'li yıllarda kentte konut açığı ortaya çıkmıştır. Mahremiyet olgusuna zarar vereceği düşüncesiyle apartman tipi konut türünü Türkiye'deki diğer illere göre geç benimseyen kentte 2000 sonrası apartman sayısı hızla artmıştır. Bu kapsamda çalışmada 2000 sonrası yapılan apartman türleri 17 adet proje plan şeması üzerinden kültürel anlamdaki etkileri de dikkate alınarak aktarılmıştır.

3.1. Proje 1. Sincer Apartmanı

Yapımın adı: Sincer apartmanı

Yapım tarihi: 2001

Proje: Mimar Yemliha Kışioğlu

Yaptıran: İdris Sincer

Yeri: Rızaiye Mah. 1199 ada, 5 nolu parsel- Osmaniye-Merkez

Kat adedi: Zemin+2kat

Bir kattaki daire sayısı: 1

Toplam daire sayısı: 3, (Osmaniye Belediyesi, 2023).

Plan şekli: Osmaniye ilinde mahremiyet olgusundan dolayı apartman tipi yapılar diğer illere göre geç ortaya çıkmıştır. İlk ortaya çıkan apartman türleri de ailedeki evlenen çocukların yerleştiği daireler niteliğinde olup, Sincer Apartmanı bu türün örneklerindedir. Daireler toplam 140 m²'dir. Evin en çok vakit geçirilen yeri olan günlük yaşam odasıdır. Girişe en yakın konumda düzenlenen oda ise misafir ağırlamak için kullanılmıştır. Bu oda, o dönemde

halk arasında misafir odası olarak adlandırılmıştır. Misafir ağırlamak Osmaniyede ilinde kültürel anlamda çok önemlidir. Eve gelen misafir evin en güzel odasında, en güzel biçimde ağırlanırdı. Bundan dolayı evin en gösterişli mobilyaları bu odada bulunmaktadır. Evin en güzel cephesinde konumlanan balkona misafir odasından da çıkış bulunmaktadır. Osmaniyede evlerinde iklime bağlı olarak yaz aylarının çok sıcak geçmesi, kış mevsiminin sert ve uzun sürmemesi sebebiyle balkon her dönem en çok kullanılan alan olmuştur. Osmaniyede evlerinde, yaz aylarında balkonda yemekler yenilmekte, çaylar içilmekte, sohbetler edilmekte, kısacası insanlar zamanlarının çoğunu burada geçirmektedir. Sincer apartmanında, mutfakta 2. balkon bulunmakta ve burası kiler olarak kullanılmaktadır (Şekil 1).

Şekil 1. Sincer Apartmanı Normal Kat Planı (Osmaniye Belediyesi 2023).

3.2. Proje 2. Hocazade Apartmanı

Yapının adı: Hocazade Apartmanı

Yapım tarihi: 2002-2003

Proje: Arif Keskiner

Yaptıran: Emin Hocazade

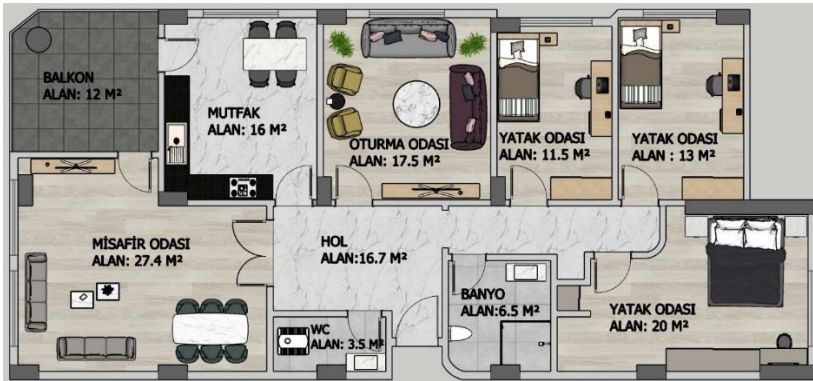
Yeri: Yediocak mah. 220 Ada, 60 Parsel, Osmaniye-Merkez

Kat adedi: Zemin+4kat

Bir kattaki daire sayısı: 3

Toplam daire sayısı: 14, (Osmaniye Belediyesi, 2023).

Plan şekli: Hocazade Apartmanında bir katta 3 daire bulunup, dairelerden ikisi birbirinin simetrisi olup, üçüncü daire plan olarak farklılık göstermektedir. Yapı, modern mimari tarzdadır. Yapının zemin katta bir kısmı işyeri, üst katları konut olarak kullanılmaktadır. Dairelerde giriş geniş bir antreye açılmaktadır. Girişin hemen yanında wc bulunmaktadır. Antre misafir odası, mutfak ve oturma odasına açılmaktadır. Sonrasında kapı ile gece holüne, buradan da yatak odalarına geçilmektedir. Balkon yine köşede olup, misafir odası ve mutfaktan çıkılmaktadır. Misafir odası, mutfak ve oturma odası girişe yakın; yatak odaları ve banyo girişe en uzak yerde konumlanmaktadır. Misafir odası evin en büyük ve cephe olarak en güzel odasıdır. Misafir odası ve günlük yaşamın birbirinden ayrılmasının diğer bir sebebi ise Osmaniye'deki yerleşimin muhafazakâr olmasından kaynaklanmaktadır. Konutlarda haremlik, selamlık kullanımı yaygın olup, misafir geldiği zaman salonda erkekler, oturma odasında kadınların oturmaktadır (Şekil 2).

Şekil 2. Hocazade Apartmanı Normal Kat Planı (Osmaniye Belediyesi 2023).

3.3. Proje 3. Yargıcı Apartmanı

Yapının adı: Yargıcı apartmanı

Yapım tarihi: 2005-2006

Proje: Arif Keskiner

Yaptıran: Hasan Yargıcı

Yeri: Cumhuriyet Mah., 174 Ada, 154 Parsel, Osmaniye-Merkez

Blok: 5

Kat adedi: Bodrum+Zemin+4kat

Bir kattaki daire sayısı: 2

Toplam daire sayısı: 8*5:40, (Osmaniye Belediyesi, 2023).

Plan Şekli: Yargıcı apartmanında her katta iki daire bulunmakta ve plan Şeması simetrikdir. Yapının zemin katında otopark ũst katlarda ise daireler yer alır. Giriş kapısı antreye aılmaktadır. Oturma odası, mutfak, wc ve kiler girişe yakın, banyo ve yatak odaları girişe en uzak bōlgede konumlanmakta ve bir gece holü ile antreye bağlanmaktadır. Girişin karŐısındaki oda misafirler iēin ayrılmıştır. Konutta, misafir odasının giriŐten uzaklaŐması dikkat çekicidir. Osmaniye’de vakit en ēok balkonda geētiėinden dolayı, misafir odası ve mutfak arasında bir balkon bulunmaktadır. Balkon evin kōŐesinde, iki taraftan ışık ve hava alacak Şekilde konumlanmaktadır. Gece holü antreye bir kemer ile aılmaktadır. Yargıcı apartmanında kiler mutfağa yakın olarak konumlanmakta, kilerin yanında da ēamaŐır makinası iēin alan bulunmaktadır. ēamaŐır makinası o dōnemde yaygın olmadığından sũslenip, gōrũlebilecek bir yerde konumlandırılmıŐtır. Projede kũēũk bir duş bulunup, ebeveyn banyosunun temelleri atılmıŐtır. (Şekil 3).

Planda hareketlilik ēıkmlarla sağlanmakta, bu ēıkmlar cephe boyunca bulunmaktadır. Osmaniye ilinde cephelerde bu dōnemde ēıkmlar ve cephede kullanılan taŐ motifleri yaygın bulunmaktadır.

Şekil 3. Yargıcı Apartmanı Normal Kat Planı (Osmaniye Belediyesi, 2023).

Yargıcı Apartmanı Osmaniye Çarşısı merkeze yakın konumlanması ve kent içinde otopark, çocuk oyun alanına imkân sağlamasıyla yapıldığı dönemde kentin önemli yapılarından olmuştur.

3.4. Proje 4. Çamlık Evler Sitesi

Yapının adı: Çamlık Evler Konut Yapı Kooperatifi

Yapım tarihi: 2008

Proje: Mahmut İzgi

Yaptıran: Kooperatif Yapısı

Yeri: Yağankaş Mevkii, 216 Ada, 16 Parsel, Toprakkale il sınırı, Osmaniye

Blok: 33

Kat adedi: Bodrum+ Zemin+ 4kat

Bir kattaki daire sayısı: 2

Toplam daire sayısı: 8, (Osmaniye Belediyesi, 2023).

Plan şekli: Kentin içinde konutların yoğunlaşması ile kentin dışına inşa edilen toplu konut projelerindedir. Osmaniye Devlet Hastanesine yakın konumu sebebiyle burada çalışan doktorlar tarafından tercih edilen bir sitedir. Güvenlikli bir site olması, içerisinde güvenlik, park ve havuz bulunması sebebiyle dönemin ihtiyaçlarını karşılayabilir niteliktedir. Osmaniye konutlarının plan şemasının hâkim olduğu proje, tip proje şeklindedir. Bu dönemde misafir odasının adı salon olarak değiştirilmiştir. Yapıda antre salon, mutfak ve oturma odasına açılmakta, gece holü varlığını devam ettirmekte ve yatak odaları burada bulunmaktadır. Yapıda kiler ve ebeveyn banyosu bulunmaktadır (Şekil 4).

Şekil 4. Çamlık Evler Normal Kat Planı (Osmaniye Belediyesi 2023).

3.5. Proje 5. Kafkas Apartmanı

Yapının adı: Kafkas Apartmanı

Yapım tarihi: 2009

Proje: Osman Kızılkaya

Yaptıran: Mustafa Demir

Yeri: Raufbey Mah., 860 Ada, 1 Pafta, 8 Parsel, Osmaniye, Merkez

Blok: 1

Kat adedi: Bodrum+ Zemin+ Asma Kat+ 4kat

Bir kattaki daire sayısı: 2

Toplam daire sayısı: 8, (Osmaniye Belediyesi, 2023).

Plan şekli: Osmaniye City 328 Avm'ye yakın konumu, işyerlerine yakınlığı sebebiyle tercih edilen bir yapıdır. 180 m² simetrik yapılardan oluşan yapı açık mutfak türünün örneklerindedir. Salonun girişe olan yakınlığı geleneksel plan şemasının devam ettiğini göstermektedir. Ada mutfak plan tipinin bulunduğu, modern tarzın denendiği bir konut türüdür (Şekil 5).

Şekil 5. Kafkas Apartmanı Normal Kat Planı (Osmaniye Belediyesi, 2023).

3.6. Proje 6. Ezici Apartmanı

Yapının adı: Ezici Apartmanı

Yapım tarihi: 2010

Proje: Mahmut İzgi

Yeri: Alibeyli Mah., 59 Ada, 63 Parsel, Osmaniye, Merkez

Blok: 1

Kat adedi: Bodrum+ Zemin+ Asma Kat+ 4kat

Bir kattaki daire sayısı: 4

Toplam daire sayısı: 32 (Osmaniye Belediyesi, 2023).

Plan şekli: Şehir merkezine çok yakın konumda planlanan yapı, salonun küçüldüğü, açık mutfak planının denendiği ve gece holünün etkisinin azalmaya başladığı projelerdendir. Konutta vestiyer yeri tasarlanmış olup, geniş bir antre yerine holden girildiği şekilde görülmektedir. Bu konutta, şehir merkezinde kısıtlı m²'de kullanıcı ihtiyaçları doğrultusunda, her alan değerlendirilerek tasarım yapılmak istenmiştir. Projede ebeveyn banyosu bulunmaktadır.

Şekil 6. Ezici Apartmanı Normal Kat Planı(Osmaniye Belediyesi, 2023).

3.7. Proje 7. Doğa Park Rezidans

Yapının adı: Doğa Park Rezidans

Yapım tarihi: 2014

Proje: Mahmut İzgi

Yeri: Fakiuşağı Mah., 860 Ada, 1 Pafta, 8 Parsel, Osmaniye, Merkez

Blok: 4

Kat adedi: Bodrum+ Zemin + 4kat

Bir kattaki daire sayısı: 2

Toplam daire sayısı: 8

Plan şekli: Kuzey çevre yoluna yakın konumda planlanan yapı, 225 m² simetrik yapılardan oluşmaktadır. Doğa Park rezidans yapıldığı dönemde havuzlu ve saunalı olması sebebiyle ilgi gören projelerdendir. Her dairede bulunan saunaya ebeveyn yatak odasındaki banyodan ulaşılmaktadır. Yapı tasarım açısından, Osmanlı evleri plan tipinin kültürel yapısına uygundur. Salon, mutfak ve oturma odası varlığını sürdürmektedir. Ancak mutfak diğer örneklerdekinden büyük tasarlanarak bu odaya L koltuk ve televizyon eklendiği şekil 7’de görülmektedir. Köşe balkon bu yapıda da yerini korumaktadır.

Şekil 7. Doğa Park Rezidans Normal Kat Planı

Şekil 8. Doğa Park Rezidans Sauna

3.8. Proje 8. Sönmez İnşaat

Yapının adı: Sönmez İnşaat

Yapım tarihi: 2017

Proje: Elife Büyüköztürk

Yaptıran: Hüseyin Sönmez

Yeri: Yediocak Mah., 326 Ada, 11 Pafta, 10 Parsel, Osmaniye, Merkez

Blok: 1

Kat adedi: Bodrum+ Zemin+ 4kat

Bir kattaki daire sayısı: 3

Toplam daire sayısı: 12

Plan şekli: Bir katta 3 daire bulunan yapıda, dairelerden ikisi 180 m² 4+1, diğeri 125 m² 3+1'dir. Dairelerin ikisi geleneksel plan şemasına uygun olarak tasarlanmış olup, içerisinde yapıldığı dönemin ihtiyaçlarını karşılamak için kiler, giyinme odası, ebeveyn duş bulunmaktadır. 3+1 olan daire açık mutfak olarak tasarlanmıştır. Yapıda, balkona salon ve mutfaktan çıkılmaktadır, oturma odasından ıkılmamaktadır. Aynı bir oturma odası bulunmamaktadır. Plan şeması olarak 3+1 olarak tasarlanan daireler, zamanlarının çoğunu işyerinde geçiren yoğun çalışan ailelerin birçok fonksiyonu aynı odada karşılamak istemesiyle ortaya çıkan açık mutfak konut türünün denendiği projedir. Yapı konumu itibariyle, insanların işyerlerine yakın olması sebebiyle tercih edilmiştir. Aynı zamanda farklı m²'lerde tasarlanmış olması sebebiyle, farklı gelir düzeyine sahip ailelerin tercih etmesine olanak tanımıştır.

Şekil 9. Sönmez İnşaat Normal Kat Planı (Çizim: Elife Büyüköztürk).

Şekil 10. Sönmez İnşaat Ön Cephe 3d Çalışması (Çizim: Elife Büyüköztürk).

3.9. Proje 9. Asmar İnşaat

Yapının adı: Ali Dal ve Müşterekleri

Yapım tarihi: 2018

Proje: Elife Büyüköztürk

Yaptıran: Fahri Soylar

Yeri: Rızaiye Mah., 1724 Ada, 191 Parsel, Osmaniye, Merkez

Blok: 1

Kat adedi: Bodrum+ Zemin+ 5 kat

Bir kattaki daire sayısı: 3

Toplam daire sayısı: 15

Plan şekli: Kır inşaat tarafından yürütülen bu proje 3+1 olup, 150-155 m²'dir. Proje geleneksel Osmaniyeli evlerinin plan şemasının devam ettiğini gösterir nitelikte olup, antre salon, oturma odası ve mutfaka açılmaktadır. Mutfaktan çıkılan kızartma balkonu bu dönem denenmiş örneklerdendir. Cam balkon ile kapatılan bu balkonda mutfak tezgâhı devam etmektedir. Plan şemasında 2 adet yatak odası vardır. Ebeveyn yatak odasında duş bulunmaktadır. Evin köşesinde yer alan büyük balkona salondan çıkıldığı görülmektedir (Şekil 9).

Şekil 11. Aşmar İnşaat Normal Kat Planı (Çizim: Elife Büyüköztürk).

Şekil 12. AŞmar İnşaat 3d çalışması (izim: Elife Büyüköztürk).

3.10. Proje 10. Doğa Apartmanı

Yapının adı: Doğa Apartmanı

Yapım tarihi: 2020

Proje: Elife Büyüköztürk

Yeri: Yediocak Mah., Devlet Bahçeli Bulvarı, 3.Etap sonu, 2150 Ada, 33 parsel, Osmaniye, Merkez

Blok: 2

Kat adedi: Bodrum+Zemin+Asma+6 kat

Bir kattaki daire sayısı: 2

Toplam daire sayısı: B blok 13+ A blok 16: Toplam: 29

Plan Şekli: Daire 220 m² olup, Şehir içinde geleneksel yaşamın devam ettiğini gösteren plan Őemasına sahiptir. arŐı, merkeze yakın konumda, bahçesinde park ve yeŐil alanı bulunan 2 bloklu bir sitedir. Yapıda giriŐte oturma odası, salon ve mutfak bulunmakta, gece holü, varlığını devam ettirmektedir. İklim gereği balkon sayısının 3 adet olduğu, bir tanesinin caddeye bakmakta ve 13 m² olduğu Şekil 13'te görülmektedir. Yapıda balkon ve mutfak arasında katlanır cam bulunmaktadır. Yapı, Osmaniye'de "kış balkonu" plan kurgusunun denendiği örneklerdendir ve apartmanda oturanlar tarafından

kahve köşesi olarak dizayn edilmiştir. Yapıda, mutfakın m² olarak büyüklüğü dikkat çekmektedir ve günün büyük bir bölümü burada geçmektedir. Gelir düzeyi yüksek ailelerin tercih ettiği bu yapıda oturma odasının sinema ya da spor odası olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu dönemde haremlilik, selamlık kültürü kentte halen devam etmektedir ancak eve gelen misafirlerden erkekler salonda otururken, kadınların mutfakta oturabilmesi oturma odasını gereksiz kılmış ve bu odaya farklı fonksiyon yüklenebilmiştir. Bu yapıda salonun kapısı bulunmamaktadır, antre ile salon ahşap bölücülerle ayrılmıştır. Bunun sebebi ise evin en güzel mobilyalarının bulunduğu bu odanın sergilenmek istenmesidir. Projede salonun evin en güzel cephesinde konumlanmaması diğer dikkat çeken özelliktir. Bu durum günlük yaşamın geçtiği bölüme daha çok değer verildiği, aynı zamanda misafir kültürünün azaldığını da göstermektedir. Yapıda, ebeveyn yatak odasında makyaj masası, giyinme odası ve ebeveyn banyosu bulunduğu görülmektedir.z

Şekil 13. Doğa Apartmanı Normal Kat Planı (Çizim: Elife Büyüköztürk).

Şekil 14. Doğa Apartmanı Ön Cephe 3d Çalışması (Çizim: Elife Büyüköztürk).

3.11. Proje 11. Ertu İnşaat

Yapının adı: Ertu İnşaat

Yapım tarihi: 2020

Proje: GCA Mimarlık

Yaptıran: Necati Göroğlu

Yeri: BaŐmahalle,931 Ada, 12 Parsel, Osmaniye, Merkez

Blok: 1

Kat adedi: Bodrum+Zemin+ 4 kat

Plan Şekli: 125 m² dairelerden oluşan yapı, orta gelir gruplu aileler iÇin tasarlanmıŐtır. Bu yapıda Osmaniye evleri plan Şeması Őeklini korumakta ancak odalar küŐülmüŐ bir Şekilde karŐımıza őkıkmaktadır. Balkon, köŐedeki yerini korumakta ve günlük yaşamın geŐtiđi oturma odası ve mutfaktan buraya őkılmaktadır. Yatak odalarına gece holünden geŐiŐ sağlanmaktadır.

Şekil 15. Ertu İnşaat Normal Kat Planı

Şekil 16. Ertu İnşaat 3 Boyutlu Cephe Çalışması

3.12. Proje 12. Karataş Apartmanı

Yapının adı: Karataş Apartmanı

Yapım tarihi: 2020

Proje: Mehmet Karataş

Yaptıran: Necmettin Karataş

Yeri: Raufbey Mah., Devlet Bahçeli Bulvarı, 4.Etap, 213 Ada, 109 parsel, Osmaniye, Merkez

Blok: 1

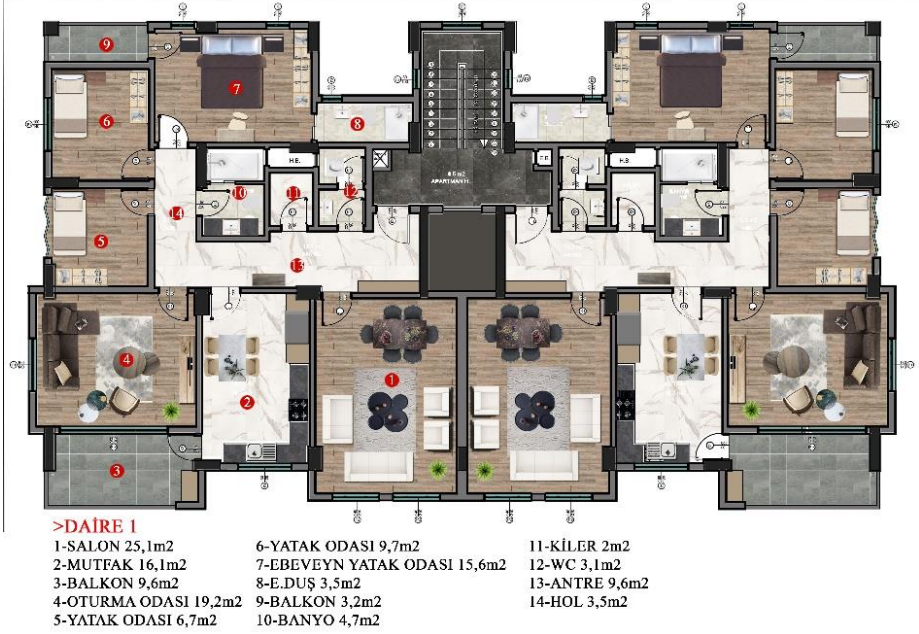
Kat adedi: Bodrum+Zemin+ 6 kat

Bir kattaki daire sayısı: 2

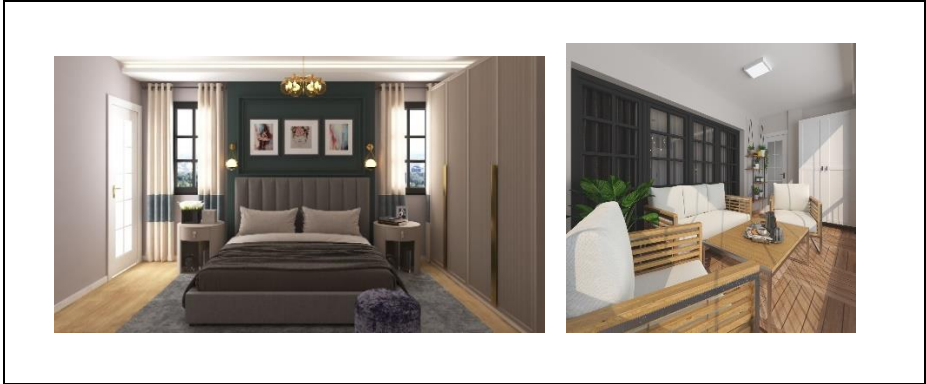
Toplam daire sayısı: 12

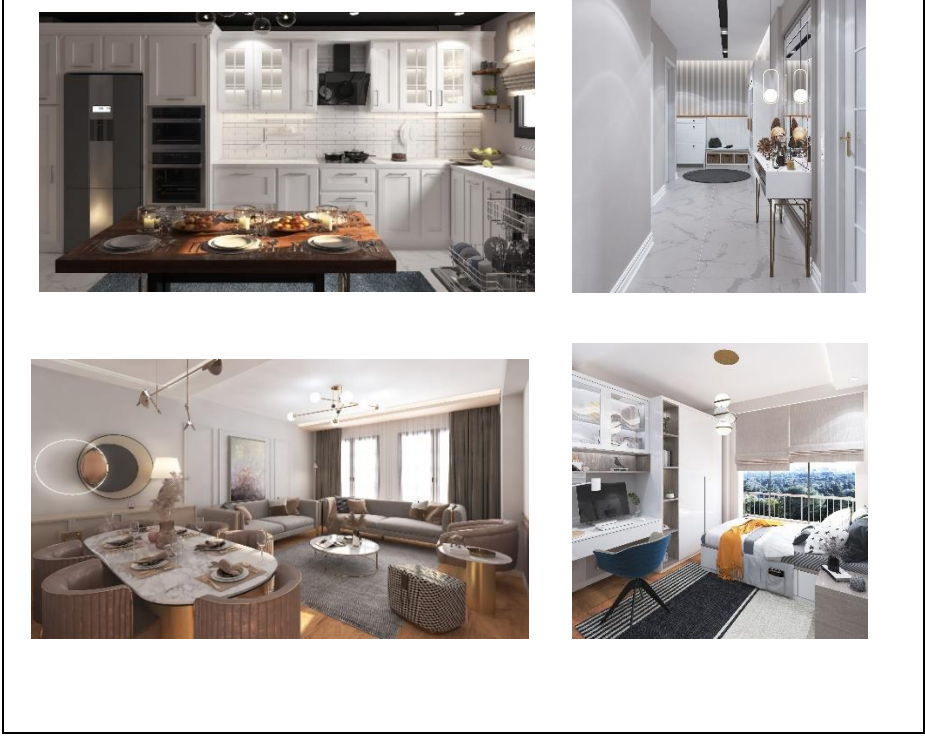
Plan şekli: 4+1, 170 m² dairelerden oluşan, çarşı merkeze yakın konumlanan bir apartmandır. Projede salonun girişteki yerini koruduğu, mutfak ve oturma odasının antrede bulunduğu ve buralardan balkona çıkıldığı Şekil 17’de görülmektedir. Bu dönemde yapılan projelerde salona balkondan çıkışın azaldığı, günlük yaşamın geçtiği alanlardan balkona geçilen örneklerin sayısı atmıştır. Misafir ağırlamak için kullanılan salon, evin en önemli yeri olmaktan

uzaklaşmaya başlamıştır. Projede kiler ve ebeveyn banyosu bulunmaktadır. Cephede hareket çıkımlarla sağlanmıştır.

Şekil 17. Karataş Apartmanı Normal Kat Planı

Şekil 18. Karataş Apartmanı İç Mekân 3d alıŐması

3.13. Proje 13. Celal Karaca Apartmanı

Yapının adı: Celal Karaca

Yapım tarihi: 2021

Proje: Elife Büyüköztürk

Yaptıran: Celal Karaca

Yeri: Raufbey Mah., 34 Ada, Osmaniye, Merkez

Blok: 1

Kat adedi: Bodrum+Zemin+ 4 kat

Bir kattaki daire sayısı: 2

Toplam daire sayısı: 10

Plan Şekli: 70 m² dairelerden oluşan yapı, arŐı merkeze yakın dŐŐuk gelirli aileler için tasarlanmış proje tipidir. Yapıda, mutfak, bir yaşama birimi ve 2 yatak odası bulunmaktadır. Balkon yine binanın köŞesinde iki taraftan ışık alacak Şekilde konumlanmaktadır.

Şekil 19. Celal Karaca İnşaat Normal Kat Planı (izim: Elife BŐyŐkŐztŐrk).

Şekil 20. Celal Karaca n Cephe 3d çalışması (izim: Elife BŐyŐkŐztŐrk).

3.14. Proje 14. Baykal İnşaat

Yapımın adı: Baykal İnşaat

Yapım tarihi: 2022

Proje: İMA Mimarlık

Yaptıran: Metin Baykal

Yeri: 19524 Sokak, Osmaniye, Merkez

Blok: 1

Kat adedi: Bodrum+Zemin+ 6 kat

Bir kattaki daire sayısı: 3

Toplam daire sayısı: 18

Plan Şekli: Yapı Şehir dışında tasarlanan bŦyŦk m²'li projelerdendir. Projede bir açık mutfak, salon ve 3 yatak odası bulunmaktadır. Yapı, Osmaniye ikliminin etkisi dŦŐŦnŦlerek her dairenin 3 cepheden ışık ve rŦzgâr almasına olanak sağlayacak nitelikte tasarlanmıŐtır. Aynı Şekilde 3 cephesi açık olarak tasarlanan ve Osmaniyelilerin gŦnlerinin çoğunu geçirdikleri alan olan balkon, konumu ile projenin tasarımsal açıdan önemli detaylarındandır. Projede diğer bir detay ise kilere, mutfağın içerisinden olan ulaŐımdır. Projede, bu dönemin bŦyŦk m²'li projelerinde grŦlen giyinme odası ve ebeveyn banyosu yer almaktadır. Dış cephesi ise modern mimari tarzda, kentin dikkat çeken projelerindendir.

Şekil 21. Baykal İnşaat Normal Kat Planı

Şekil 22. Baykal İnşaat Dış Mekân 3d Çalışması

3.15. Proje 15. Bmy Yapı

Yapının adı: Bmy Yapı Go On

Yapım tarihi: 2022

Proje: İMA Mimarlık

Yaptıran: Bekir YahŐi

Yeri: Rahime Hatun Mah. 9090 Sokak, Osmaniye, Merkez

Blok: 1

Kat adedi: Bodrum+Zemin+ 5 kat

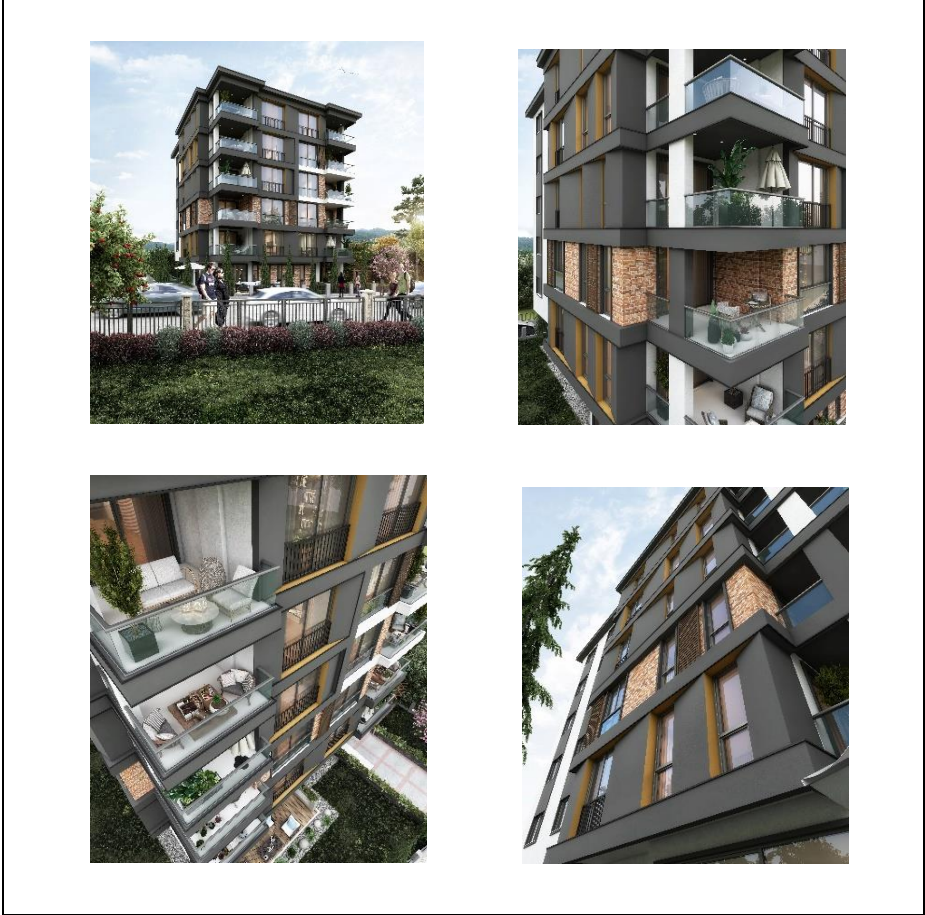
Bir kattaki daire sayısı:2

Toplam daire sayısı: 10

Plan Şekli: Geleneksel plan Őemasından farklı olarak açık ve ada mutfağın bulunduğu konut t¼r¼d¼r. Projede vestiyer yeri ve dresuar alanı tasarlanmıŐtır. 3 adet yatak odası olan yapının, giyinme odası, kileri ve ebeveyn banyosu bulunmaktadır. Balkonun konutun k¼Őesinde yerini koruduğu Şekil 23'te g¼r¼lmektedir.

Şekil 23. Bmy Yapı Normal Kat Planı

Şekil 24. Bmy Yapı Dış Mekân 3d alıŐması

3.16. Proje 16. Levent enet Apartmanı

Yapımın adı: enetler Ltd. Őti.

Yapım tarihi: 2022

Proje: GCA Mimarlık

Yaptıran: Levent enet

Yeri: Gebeli Mah., 2174 Ada, 102 Parsel, Osmaniye, Merkez

Blok: 1

Kat adedi: Bodrum+Zemin+ 1 kat

Plan Şekli: Levent enet Apartmanı kck daire örneklerinin denendiği bir projedir. Bir katta 8 daire vardır ve daireler 90 m²'dir. Konutlar, açık mutfaklı bir yaşama alanı ve yatak odasından oluşmaktadır. Osmaniye Devlet Hastanesine yakınlığı sebebiyle özellikle burada çalıŐanların tercih edebileceği bir konut türüdür.

Şekil 25. enetler Apt. Normal Kat Planı

3.17. Proje 17. Aysanlar Bulvar Garden

Yapının adı: Aysanlar Bulvar Garden

Yapım tarihi: 2023

Proje: İMA Mimarlık

Yaptıran: İzzet Aysan

Yeri: Musa Şahin Bulvarı, Osmaniye, Merkez

Blok: 1

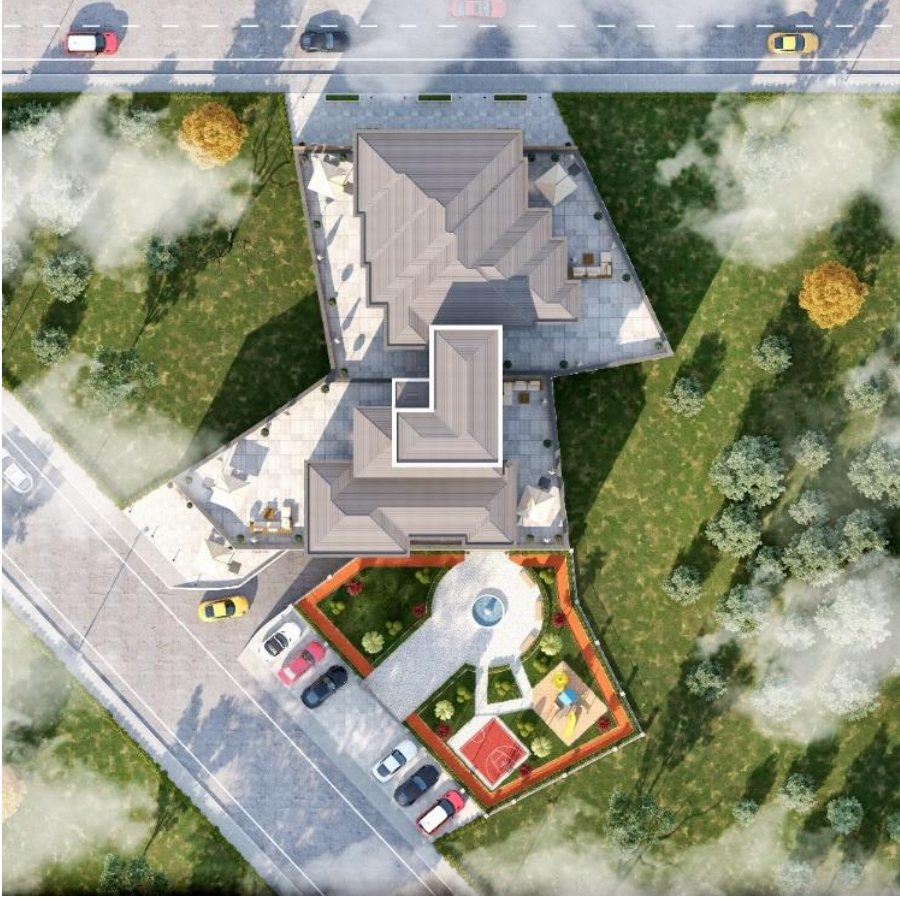
Kat adedi: Bodrum+ Zemin+ Asma+ 6 kat

Bir kattaki daire sayısı: 3

Toplam daire sayısı: 19

Plan Şekli: Yapı Şehir merkezi içerisinde yapılan orta büyüklükteki dairelerdendir. Plan Şeması olarak diğer konutlardan çok farklıdır. Dairelerin

3'er cepheden ışık alacak şekilde olması önemlidir. Yapının en önemli detayı ise salonun bulunmamasıdır. Modern mimari tarzda tasarlanan yapıda bir açık mutfak ve 3 adet yatak odası bulunmaktadır. Yapıda kış balkonunun bulunması, kilere erişimin mutfaktan sağlanması önemli detaylardır. Projede klima balkonlarının tasarlanmış olması dikkat çeken diğer özelliğidir.

Şekil 26. Aysanlar Bulvar Garden Vaziyet Planı

Şekil 27. Aysanlar Bulvar Garden Normal Kat Planı

Şekil 28. Aysanlar Bulvar Garden Dış Mekân 3d Çalışması

4. KONUTLARIN İÇ MEKÂN KURGUSU DEĞİŞİM ANALİZİ

Salon ve Oturma Odaları: Haremlik selamlık oturma kültürünün hâkim olduğu kentte önceleri misafir odası olarak adlandırılan, evin en güzel cephesine konumlandırılıp, en güzel mobilyalarının konulduğu alan giderek önemini yitirmeye başlamıştır. Yoğun iş hayatının etkisiyle, misafir kültürünün azalması, bu alanların daha az kullanılmasına neden olmuştur. Zaman içerisinde adı salon olarak değiştirilen bu oda, evdeki yerini günlük yaşamın geçtiği oturma odasına bırakmıştır. Bu proje tipi çalışmada, 2010'da yapılan Ezici Apartmanında gözlemlenmiştir. 2020 sonrasında yapılan yapılarda ise salonun ya yüksek bütçeli ve yüksek m²'li konutlarda ya da şehir dışlarında inşa edilen yapılarda varlığını gösterdiği saptanmıştır. Misafir ağırlama eyleminin artık evin dışında, restoranlarda, kafelerde yapılması bu alanın kullanımını da gereksiz kılmaya başlamıştır. Şehir içlerinde yapılan yapılarda, çalışmada incelenen Aysanlar Bulvar Garden Projesi'nde olduğu gibi salon yerine yeni bir yatak odası eklenmesi insanların konut seçiminin bu yönde olduğunun göstergesidir.

Mutfak: Evin en az önem verilen küçük m²'li tasarımlardan süreç içerisinde değişen yaşam koşullarıyla en önemli mekânına dönüşmüştür. Sincer Apartmanında görüldüğü gibi önünde küçük bir balkonu bulunup ve bu balkonun erzak depolama amaçlı kullanıldığı örnekler günümüzde farklılaşmıştır. Güncel örneklerde Osmaniye ilinde mutfağın açık ve kapalı

olmak üzere iki tip kullanımı mevcuttur. Kapalı mutfak modeli genellikle mutfaktaki yemek kokusunun diğer odalara geçmesini engellemek amaçlı tasarlanmaktadır. Açık mutfak modeli ise mutfakta iş yapan bireyin aile fertleriyle iletişim halinde olabilmesi nedeniyle yoğun iş temposunda çalışan insanların ihtiyaçlarını daha iyi karşılayabilmektedir. Çalışmada incelenen 2001’de yapılmış Sincer apartmanı ile 2023’te yapımı tamamlanan Aysanlar Bulvar Garden Projesi karşılaştırıldığında; mutfak önündeki küçük balkon yerini korumuştur ancak yemek yeme amaçlı kullanılmaktadır. Erzak depolama işlevinin ise devam ettiği ancak mutfakla bağlantılı kilere taşındığı tespit edilmiştir.

Banyo, Tuvalet: Değişen zaman içerisinde Osmaniye’de tuvalet ve banyo yeri ve kullanımında bir değişiklik yapılmamıştır. Sadece ebeveyn odalarına ebeveyn banyosu eklenmiştir. Konutların büyüklük ve sağladığı olanak bakımından özellikle şehir dışında inşa edilen projelerde banyolar daha farklı amaçlara da hizmet edebilmektedir. Bunlar çamaşır yıkama, kurutma, sauna, hamam vb. işlevlerdir. Çalışmada incelenen Doğa Park Rezidans’ta görüldüğü gibi sauna yüksek m²’li evlerde tercih edilebilmektedir.

Ebeveyn Odası: Uyuma işlevinin yanı sıra diğer hizmetlere de hizmet veren bir alana dönüşmüştür. Güncel projelerde ebeveyn odasının giyinme, makyaj, çalışma, oturma vb. fonksiyonlara da hizmet verebilmesi beklenmektedir. Özellikle giyinme odası küçük m²’li projelerde bile önem arz etmektedir (Dora Erdilek, Tuzlu Erol, 2013: 86) .

Çocuk Odası: Çocukların uyumasına, çalışmasına, dinlenmesine olanak sağlayacak nitelikte tasarlanan çocuk odaları, değişen zaman içerisinde mekânsal kullanımında değişikliğin olmadığı yaşam birimidir.

5.SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bu çalışmada 2000 sonrası Osmaniye’de değişen yaşam biçimlerinin konut türünü etkileyip, etkilemediği sorgulanmış ve bu kapsamda kentte 2000 sonrası yapılmış 17 adet konut incelenmiştir. İncelemeler sonucunda konutların kısmen değiştiği, bazı kullanımların günümüzde de devam ettiği tespit edilmiştir. İdris Sincer yapısında evin en güzel cephesinde konumlanan misafir odasının, süreç içerisinde adının salon olarak değiştiği, sonrasında yerinin

değiştirdiği ve giderek de bazı evlerde (Celal Karaca Apartmanı, Levent Çenet Apartmanı, Aysanlar Bulvar Garden Projesi) varlığını yitirdiği saptanmıştır. Bunun sebebi ise yoğun çalışma koşullarının ve günlük hayat telaşının misafir ağırlama eylemine olanak tanımamasıdır. Haremlik, selamlık oturma kültürünün hâkim olduğu kentte bu durumun günümüzde çok nadir olarak devam etmesi de salonun varlığını sürdürmemesinin diğer bir gerekçesi olarak gösterilebilir. Konutlardaki mutfak kullanımı diğer bir değişen yaşam birimleridir. Küçük m²'li alanlardan, cam balkonları ile tasarlanan alanların da dâhil edildiği evin en çok kullanılan birimlerine dönüşmüşlerdir. Günümüzde açık ve kapalı tipte kullanımları yaygın olan mutfağın içerisine erzak depolama amaçlı kiler de dâhil edilmektedir. Mutfaktaki bu dönüşümün gerekçesi olarak yoğun iş temposu ile çalışma şekli gösterilebilir. Ancak kentte tasarlanan yapılarda, gece holünün bulunup, yatak odalarının burada konumlanması ve bu kullanım biçiminin değişmemesi, konutlarda mahremiyet olgusunun büyük önem taşıdığını göstermektedir. Diğer bir değişmeyen kullanım biçimi ise iklim gereği balkonun konumu ve yeridir. Evin her dönemde en çok ışık alan cephesinde konumlanmıştır. Ebeveyn yatak odası ise yatma işlevine ek fonksiyonlar ile genişletilip, giyinme odasının ve ebeveyn banyosunun eklendiği odalara dönüşmüştür.

Sonuç olarak her kentin kendine ait kültürel yapısı bulunmakta olup, bu kültürel yapı konut oluşumunda ve dönüşümünde büyük etkiye sahiptir.

Teşekkür ve Bilgi Notu

E-kitap bölümü ulusal ve uluslararası araştırma ve yayın etiğine uygundur. Araştırma için etik kurul onayı gerekmedi.

Yazar Katkısı ve Çıkar Çatışması Açıklama Bilgileri

Makaleye her iki yazar da aynı oranda katkı sağlamıştır. Çıkar çatışması yoktur.

KAYNAKÇA

- Alga, R. (2005). Yaşam Döngüsüne Bağlı Olarak Konut Tasarımını Etkileyen Faktörler, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dora Erdilek, A., Tuzlu Erol, Y. (2013). 2000’li Yılların Değişen Yaşam Biçiminin Konut İç Mekânlarına Yansıması, İstanbul Örneği, Tasarım Dergisi, S. 229: 84-87.
- Ulusoy, M. (1999). Konya’da Apartman Yapılarının Tarihsel Gelişimi, Konya: Türkiye Alim Kitapları.